

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Стоянка Попова, д.м.

член на научно жури съгласно заповед № Р-109-223/ 02.05.2018г.в качеството си на
рецензент, заповед № Р-109-320/1.06.2018
на Ректора на Медицински университет - Варна

Относно: обявен конкурс за заемане на академична длъжност “доцент” в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“ и научна специалност „Управление на здравните грижи“ (с допълнителна специалност акушерка) за нуждите на Катедра „Здравни грижи“, към Филиал-Шумен на Медицински университет - Варна, обявен в Държавен вестник, бр. 24 от 16.03.2018г.

В настоящия конкурс участва един кандидат – ас. Теодора Николаева Евтимова, доктор. Кандидатката е представила в срок всички необходими документи за конкурса, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника към него и Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Варна.

Карниерен профил на кандидата

Теодора Евтимова е родена през 1970г. в гр. Шумен.

През 1991г. завършва специалност „Акушерка“, ОКС „специалист“ в ПМИ-Варна. Надгражда ОКС „магистър“ по специалност “Социална педагогика“ през 1996г. и магистърска степен по Социални дейности (2001г.) в Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“. През 2013г. завършва магистърска програма по УЗГ в МУ-Варна.

През 2016г. след успешна защита на дисертационен труд на тема „Акушерката в семейно-консултативната дейност с приоритет женското здраве сред маргиналните групи“ придобива ОНС „доктор“ по научната специалност „Управление на здравните грижи“.

Професионалната ѝ реализация като акушерка започва през 1991г. в РО на Обединен районен болничен комплекс – гр. Шумен (1991-94г.), а в периода 1998-1999г. в отделение по патологична бременност на същото заведение. От 1994г. се ориентира към академична кариера като преподавател по практика първоначално в ПМИ-Шумен

(1994-1998г.) и Медицински колеж-Шумен (1999-2007г.), а 2007г. в МУ-Варна. От 2013г. заема длъжността асистент. От 2015г. развитието ѝ продължава в катедрата по Здравни грижи на Филиал-Шумен на МУ-Варна.

Теодора Евтимова показва непрекъснат стремеж към повишаване на професионалната си квалификация. Има придобита специалност по „Медицинска педагогика“ от 2017г. Преминала е различни форми на СДО – курсове и многобройни обучителни семинари: „Самостоятелна акушерска практика в България - възможности и перспективи“, „Стерилитет в семейството. Асистиращи репродуктивни технологии“, „Рак на гърдата“, Немедикаментозни методи за обезболяване на раждането“, „Туморни маркери - диагноза или прогноза“, „ Да мислим за бебето –важността на ранните взаимоотношения“, „Модерна сестринска и акушерска грижа – гаранция за удовлетвореност на пациента“ „Спешното състояние в детска възраст – предизвикателство на специалистите по здравни грижи. Първа помощ на деца“, „Редки болести“ и др. Участва в обмен и обучение на преподаватели по програма „Еразъм+“. Повишава педагогическите си и езикови умения в съответни курсове. Всичко това допринася за нейното изграждане като модерно мислещ, компетентен специалист и преподавател в областта на здравните грижи

Ползва руски и английски език.

1. Общо описание на представените материали по конкурса

Теодора Евтимова участва в настоящия конкурс с 27 заглавия на научни труда, разпределени в наукометричен аспект както следва:

Автореферат на дисертационен труд	-1
Самостоятелна монография	- 1
Публикации в български списания	- 12
Публикации в чужди списания	- 1
Публикации в български рецензирани сборници	- 12
Общо пълнотекстови публикации	- 27

Теодора Евтимова е самостоятелен автор в 26% от публикациите и пълнотекстовите доклади, първи автор на 19%, втори 33%, трети и следващ автор в 22%, което показва нейната водеща приносна роля в представената научна продукция.

Научните трудове на Теодора Евтимова са отпечатани в наши реферирани и специализирани в областта списания: Здравни грижи, Управление и образование, Варненски медицински форум, Asklepios, както и в тематични сборници.

Издирени са 8 цитирания на нейни трудове.

Научна активност – Ас. Теодора Евтимова е представила списък с 19 участия в научни форуми в страната, много от които с международно участие. Участва в 10 проекти, сред които проекти на UNICEF („Проблемът за кърменето интегриран в обучението на медицинските сестри и акушерките“, „Подготовка на персонал за Център за майчино и детско здраве за извършване на патронажни грижи за малки деца“), на Световната Банка („Обучение на парамедицинските специалисти за работа в ПЗП“), Проект образователна мобилност в областта на висшето образование „Еразъм+“ , Проект BG05M20P001-2.002-0001 на МОН, „Студентски практики – Фаза 1“ финансиран от ОП НОИР, като академичен наставник на 31 студентски практики.

Оценка на научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидатката

Научните изследвания на ас. Теодора Евтимова са насочени към значими и актуални проблеми на акушерската теория, практика и образование, като научните и практико-приложни приноси могат да бъдат очертани в следните основни тематични направления:

1. Основно направление в изследователската дейност на Евтимова са **ролята и дейността на съвременната акушерка** в новите реалности, породени от научно-техническия прогрес в медицината, промените в системата на здравеопазването, повишените потребности и изисквания на населението.

Широко застъпена тема е семейно–консултативна дейност като част от промотивно-превантивните функции на акушерката (1,2, 9, 11,13, 15,18, 21, 23,24).

Авторката търси възможности за обогатяване ролята на акушерката и повишаване ефективността на нейните функции от две гледни точки: от една страна разширяване обекта на въздействие от отделната жена, към семейството и общността с оглед по-адекватно удовлетворяване на потребностите на бременните, майките и семейството като цяло, а от друга – разширяване автономността на акушерската практика.

Теоретико-приложен приноси в това направление са историческия преглед на възникването и развитието на акушерската професия (1, 2, 19, 22); обогатяването на теорията

на акушерските грижи с информация от проучване на потребностите от акушерски грижи с оглед установени конфликти със съществуващите стереотипи на работа; анализа на добрите световни практики и възможностите за тяхното приложение у нас, с отчитане на българското законодателство.

Специално внимание в работата на Евтимова е отделено на работата сред маргиналните групи от обществото, с което би се постигнало намаляване на неравнопоставеността в достъпа до здравни грижи (1, 9,12, 18, 21, 24).

2. Иновации в акушерската практика (2, 9, 10, 11, 12,15,18,19, 22, 23, 24, 26)

Теоретико-приложен принос са дефинирани на функциите на акушерката при оказване на самостоятелни грижи при нормална бременност и подготовка на бременната през различните етапи на бременността и отглеждане на новороденото. Проучени са нагласите и професионалната компетентност на акушерките за осъществяване на тези дейности.

С практико-приложен принос са разработените и предложени от кандидатката подходи за усъвършенстване на здравните грижи чрез иновативни модели за предоставяне на автономни акушерски грижи - Акушерски център за семейно консултиране и Модел на продължителна акушерска грижа за наблюдение на нормално протичаща бременност, раждане и постнатален период в самостоятелна акушерска практика (1).

3. Организация и усъвършенстване на акушерското образование (7,12,13,20)

Към това научно направление могат да се отнесат проведените емпирични изследвания, които обогатяват знанията по акушерското образование.

Проучено е съответствието между компетенциите на акушерката, придобити в процеса на базовото и следдипломно обучение и нормативната уредба за практикуване на професията в България.

Предложени са организационни промени в подготовката и провеждането на практическото обучение на студентите от специалност „Акушерка“. възможностите за въвеждане на интерактивни методи в формите на обучение, а формиране на професионални знания, умения и поведение за ефективна комуникация с пациентите.

4. Варна

Шест публикации в авторски колективи отразяват участието на Теодора Евтимова в също така значими проблеми като интеграцията на деца със специални нужди (8) и хора с увреждания (3, 16), насилието и агресията в училищата (17), борба с болката при онкологично

болни (25), подкрепа на психично болни и техните семейства (27). Те са показателни и за способността на кандидатката да работи в екип, и дава своя специфичен принос към изследваните теми.

Монографията на ас. Теодора Евтимова „Актуални подходи при продължителната акушерска грижа“, Стено, 2018г. ISBN: 978-619 е посветена на тематика, чието значение и актуалност се определя от ключовото значение на здравните грижи за опазването на женското и детско здраве.

На базата на направената богата литературна справка, практическия и преподавателския си опит, ас.Теодора Евтимова стига до констатацията, че възможността за осъществяване на продължителна и качествена акушерска грижа в България, чрез прилагане на компетенциите, които съвременното образование дава на акушерките се разминава със нормативните документи, регламентиращи тази дейност. Това заключение определя актуалността и значимостта на монографичния труд, насочен към утвърждаване на самостоятелната роля на акушерката в грижите през целия период на нормалната бременност, пренаталния и постнаталния период.

Принос на авторката е аналитичното представяне на развитието на акушерските грижи в България, както и проучените и представени добри световни практики за прилагане на различни подходи на грижи за жени и бременни, като е оценена ролята на акушерката в тях.

Монографията е обогатена със резултатите от проведено собствено емпирично проучване върху потребностите от продължителни акушерски грижи и нагласите и готовността на акушерките за осъществяване на такива грижи.

Значим принос на ас. Евтимова е разработения Модела на **продължителна акушерска грижа**, основаващ се на нивото на компетенции на акушерката, придобити в процеса на базово и следдипломно обучение и законовата уредба за практикуване на професията. Като основен принцип на този модел авторката залага правото на всяка бременна с неусложнена бременност се нуждае от пренатални, постнатални и патронажни грижи осъществявани от акушерка.

Монографията отразява и опита на авторката като участник в обучението, и супервизията на патронажни медицински сестри, и акушерки в създадените по инициатива на УНИЦЕФ Центрове за майчино и детско здраве (ЦМДЗ) в градовете Шумен и Сливен, както и почерпен опит от осъществена визита във Великобритания.

Монографията може да послужи като основа за вземане на решения, касаещи разширяване на автономната акушерска практика и подобряване на акушерските грижи.

При представяне на научната продукция на ас. Теодора Евтимова заслужава да се отбележи, че проучванията се съпътстват от задълбочени обсъждания и необходимата литературна справка, показваща добра осведоменост.

Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидатката

Ас. Теодора Евтимова е утвърден и уважаван преподавател в областта на управление на здравните грижи. Има над 25 години общ трудов стаж по специалността „Акушерка”, от които 20 години преподавателски стаж като преподавател по практика в ПМУ-Шумен и МУ-Варна и от 2013г. като асистент в МУ-Варна и Филиал Шумен на МУ-Варна. Води курсове практическо обучение на студенти от специалностите Социални дейности и Акушерка по 9 дисциплини:

Философия и въведение в сестринските и акушерски грижи

Специални грижи за бременни с нормална и патологична бременност

Специални грижи при раждащи с нормално и патологично раждане

Специални грижи при жени с нормален и патологичен пуерпериоум

Специални грижи при генекологични заболявания

Специални грижи при бременни, родилки и гинекологично болни с инфекциозни и венерически заболявания

Специални грижи при деца в неонатологията и педиатрията

Спешни състояния в АГ практика

Клинична практика

Годишната учебна натовареност по академична справка за последните пет години варира между 433 и 984 часа учебна практика и преддипломен стаж, което надхвърля приетия норматив.

Участва в разработка и актуализация на учебните програми по посочените дисциплини, както и в организирането и контрола на преддипломните стажове. Има значителен принос за създаването на специалността „Акушерка” в МК-Шумен.

Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и наукометрични показатели – МУ-Варна.

Наукометричните показатели на ас. Теодора Евтимова отговарят на критериите, предвидени в Правилника на МУ-Варна за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Разглежданата тематика се отличава със сериозността и актуалността си. Научната дейност обхваща значими теми с определени теоретични и научно-практически приноси.

Ас. Теодора Евтимова проявява професионален подход при подготовка на занятията, отговорност и задълбоченост в пряката учебна работа. Изпълнява длъжността административен асистент и курсов ръководител.

Тя е член на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, БАОЗ, ЕУРНА.

Бележки и препоръки: Прави впечатление, че публикационната активност на кандидатката е основно през последните 5 години, като 10 от публикациите са през 2016г.

Бих препоръчала ас. Евтимова да насочи вниманието си към подготовка на учебни помагала, чрез които да приложи резултатите от научните си изследвания, което убедена съм би било принос към модернизирани и повишаване качеството на обучението и със значителна полза на студентите.

Посочените бележки не променят впечатленията ми за ас. Теодора Евтимова като утвърден специалист с натрупан преподавателски и изследователски опит, изразен стремеж и потенциал за научно развитие, отговорна, упорита и трудолюбива, с етични и коректни отношения към колеги и студенти.

Въз основа на положителната оценка на научната продукция, учебно-преподавателската дейност, ангажираността ѝ с административни дейности във Филиал-Шумен, намирам за основателно да **предложа** Теодора Николаева Евтимова, доктор, да **заеме академичната длъжност „доцент“ по научната специалност „Управление на здравните грижи“** за нуждите на Катедрата по здравни грижи при Филиал-Шумен на Медицински университет- Варна.

11.06.2018г.

Рецензент:

/проф. Ст. Попова, д.м./